

Ob 50. obletnici Drugega vaticanskega koncila

Ob bližajoči se obletnici dneva, ko je blaženi Janez XXIII. sklical Drugi vaticanski koncil (25. decembra 1961), izpostavljamo članek, ki ga je msgr. Fernando Ocáriz, generalni vikar Prelature Opus Dei, pred nedavnim objavil v časopisu "L'Osservatore Romano".

11. Dec. 2011

O SPREJEMANJU II.

VATIKANSKEGA KONCILA Bližajoča se petdeseta obletnica sklica Drugega vatikanskega koncila (25. 12. 1961) je priložnost za praznovanje, pa tudi za ponoven premislek o sprejemanju in uporabi koncilskih dokumentov.

Poleg bolj praktičnih vidikov te uporabe in sprejemanja, ki imajo svoje svetle in temne plati, je primerno spomniti tudi na naravo dolžnega sprejemanja koncilskih nauk na intelektualni ravni.

Čeprav gre za dobro znan nauk, o katerem je na voljo obilna bibliografija, ni odveč spomniti na njegove temeljne značilnosti spričo dejstva, da se tudi v javnem mnenju vztrajno pojavlja zmedenost glede kontinuitete nekaterih koncilskih nauk s predhodnim naukom cerkvenega učiteljstva.

Na prvem mestu je koristno spomniti, da pastoralni namen Koncila ne pomeni, da ta ni

doktrinalen. Pastoralni vidiki dejansko temeljijo na nauku, kajti drugače ne more biti. Predvsem pa je potrebno poudariti, da je nauk usmerjen v odrešitev; njegovo učenje je bistveni del pastore. Nadalje je očitno, da je med koncilskimi dokumenti veliko učenja, ki je čisto doktrinalne narave: o božjem razodetju, o Cerkvi itd. Kot je zapisal blaženi Janez Pavel II., “so koncilski očetje z božjo pomočjo v štirih letih dela izdelali in ponudili vsej Cerkvi znatno celoto doktrinalnih razlag in pastoralnih smernic” (Apostolska konstitucija *Fidei depositum*, 11. 10. 1992, Uvod).

Dolžno sprejemanje cerkvenega učiteljstva

Drugi vatikanski koncil ni določil nobene dogme v smislu, da ni predstavil novega nauka z dokončnim aktom. Kljub temu pa dejstvo, da neko dejanje učiteljstva

Cerkve ni izvedeno preko karizme nezmotljivosti, ne pomeni, da ga lahko štejemo za “zmotljivo” v smislu, da bi podajalo nekakšen “začasen nauk” oziroma “pooblaščená mnenja”. Vsako izjavo pristnega učiteljstva je treba sprejeti kot to, kar resnično je: nauk, ki ga dajejo pastirji, ki v apostolskem nasledstvu govorijo s “karizmo resnice” (Dei Verbum, št. 8), “oblečeni v Kristusovo oblast” (*Lumen gentium* , št. 25), “v luči Svetega Duha” (prav tam.).

Ta karizma, oblast in luč so bile gotovo prisotne na Drugem vatikanskem koncilu; če bi to odrekli vsemu škofovstvu *cum Petro* in *sub Petro* , zbranemu, da bi učilo vesoljno Cerkev, bi pomenilo zanikati nekaj, kar je bistveno sami Cerkvi (prim. Kongregacija za nauk vere, Izjava *Mysterium Ecclesiae* , 24. 6. 1973, št. 2-5).

Seveda vse trditve, vsebovane v koncilskih dokumentih, nimajo enake doktrinalne vrednosti in zato vse ne zahtevajo enake stopnje sprejemanja. Na različne stopnje sprejemanja naukov, ki jih predlaga učiteljstvo, je Drugi vatikanski koncil spomnil v št. 25 konstitucije *Lumen gentium* in jih kasneje povzel v treh poglavjih, ki so dodani nicejsko-carigrajski veroizpovedi v obrazcu *Professio fidei*, ki ga je izdala Kongregacija za nauk vere z odobritvijo Janeza Pavla II.

Trditve Drugega vatikanskega koncila, ki govorijo o verskih resnicah, seveda zahtevajo sprejemanje po teološki veri, ne zaradi tega, ker o njih govori ta Koncil, temveč zato, ker je Cerkev že prej o njih nezmotljivo učila, da takšne so, preko slovesnih izjav ali preko rednega in splošnega učiteljstva. Ravno tako kot zahtevajo polno in dokončno sprejemanje drugi

nauki, na katere je spomnil II. vatikanski koncil in ki so bili že prej predlagani s predhodnimi izjavami učiteljstva.

Preostale doktrinalne izjave Koncila zahtevajo od vernikov stopnjo sprejemanja, imenovano “verska privolitev volje in razuma”. Gre za “versko” privolitev, ki torej ni utemeljena na zgolj racionalnih motivih. Takšno sprejemanje se ne oblikuje kot dejanje vere, temveč kot pokorščina, ki ni samo disciplinska, temveč je zakoreninjena v zaupanju v božjo pomoč učiteljstvu in zaradi tega “v logiko in nagib pokorščine v veri” (Kongregacija za nauk vere, *Donum veritatis*, 24. 5. 1990, št. 23). Ta poslušnost cerkvenemu učiteljstvu ne predstavlja omejitve svobodi; nasprotno, je vir svobode. Kristusove besede: “Kdor posluša vas, posluša mene,” (Lk 10, 16) so namenjene tudi naslednikom apostolov; poslušati Kristusa pa

pomeni vase prejeti resnico, ki osvobaja (prim. Jn 8, 32).

V dokumentih učiteljstva so lahko prisotni — kot se dejansko nahajajo v primeru II. vatikanskega koncila — elementi, ki pravzaprav niso doktrinalni, in so po naravi bolj ali manj odvisni od okoliščin (opisi stanja družbe, predlogi, spodbude itd.). Takšne elemente je treba sprejemati s spoštovanjem in hvaležnostjo, vendar ne zahtevajo razumskega sprejemanja v polnem pomenu (prim. *Donum veritatis* , št. 24-31).

Interpretacija nauk

Edinost Cerkve in edinost v veri sta neločljivi in to vključuje v vsakem obdobju tudi enotnost cerkvenega učiteljstva kot pristnega razlagalca božjega razodetja, ki prihaja po Svetem pismu in izročilu. To med drugim pomeni, da je temeljna značilnost učiteljstva njegova

kontinuiteta in homogenost skozi čas. Kontinuiteta ne pomeni odsotnosti razvoja; Cerkev skozi stoletja napreduje v spoznavanju, v poglobljanju in v posledičnem učenju katoliške vere in morale.

Na Drugem vatikanskem koncilu je bilo več novosti na doktrinalni ravni: o zakramentalnosti škofovstva, o škofovski kolegialnosti, o verski svobodi itd. Kljub temu, da je v primeru novosti v zvezi z vero ali moralo, ki niso bile predlagane z dokončnim aktom, potrebna verska privolitev volje in razuma, so nekatere izmed teh novosti še vedno predmet prerekanja glede njihove kontinuitete s predhodnim učiteljstvom, oziroma glede njihove združljivosti z izročilom. Ob težavah, ki lahko nastopijo pri razumevanju kontinuitete nekaterih koncilskih nauk z izročilom, je ob upoštevanju enotnosti učiteljstva katoliški pristop ta, da iščemo enotno

razlago, v kateri se besedila Drugega vatikanskega koncila in predhodnih dokumentov učiteljstva medsebojno osvetljujejo. Ne samo, da je treba Koncil interpretirati v luči prejšnjih dokumentov učiteljstva, ampak se tudi nekateri izmed teh bolje razumejo v luči Drugega vatikanskega koncila. To ne pomeni nikakršne novosti v zgodovini Cerkve. Spomnimo se, na primer, da so bili pomembni pojmi za izražanje vere v sv. Trojico in na področju kristologije (*hypóstasis*, *ousía*), ki so bili uporabljeni na Prvem nicejskem koncilu, kasneje veliko natančneje pomensko določeni na concilijih, ki so sledili.

Interpretacija novosti, ki jih uči Drugi vatikanski koncil, mora torej, kot je dejal Benedikt XVI., zavračati hermenevtiko diskontinuitete glede izročila, mora pa pritrditi hermenevtiki reforme, prenove v kontinuiteti (Govor, 22. 12. 2005). Gre

za novosti v smislu, da eksplicirajo nove vidike, ki jih do tistega trenutka učiteljstvo ni izrazilo, ki pa na doktrinalni ravni ne nasprotujejo predhodnim dokumentom učiteljstva, četudi v nekaterih primerih — na primer, glede verske svobode — predstavljajo tudi zelo različne posledice, ki so na ravni zgodovinskih odločitev o pravno-politični uporabi, glede na spremembe v zgodovinskih in družbenih okoliščinah. Pristno razlago koncilskih besedil lahko izvaja samo učiteljstvo Cerkve. Zaradi tega je potrebno pri teološkem delu interpretiranja odlomkov, ki v koncilskih besedilih vzbujajo vprašanja in se zdi, da predstavljajo težave, predvsem upoštevati pomen, s katerim je učiteljstvo v kasnejših posredovanjih razumelo te odlomke. Kakor koli že, je to še naprej legitimno področje teološke svobode za takšno ali drugačno razlaganje nenasprotovanja izročilu nekaterih

formulacij, prisotnih v koncilskih besedilih, in s tem za pojasnjevanje samega pomena nekaterih izrazov, vsebovanih v teh odlomkih.

Pri tem ni odveč konec koncev upoštevati, da je od sklepa Drugega vatikanskega koncila minilo skoraj pol stoletja in da so se v teh desetletjih na Petrovem sedežu zvrstili štirje papeži. Ob preučevanju učiteljstva teh papežev in ustrezne pritrditve škofov le-temu bi se morala morebitna težavna situacija spremeniti v vedro in veselo pristopanje k učiteljstvu, ki je pristni razlagalec nauka vere. To bi moralo biti mogoče in zaželeno, čeprav bi ostajali vidiki, ki se jih racionalno ne razume v celoti, kar pušča odprta legitimna področja teološke svobode za vselej primerno delo poglobitve. Kot je pred nedavnim zapisal Benedikt XVI., "bistvene vsebine, ki že stoletja sestavljajo bogastvo vseh vernikov, potrebujejo potrditev,

razumevanje in poglobitev na vedno
nov način, da bi verujoči
verodostojno pričevali v
zgodovinskih okoliščinah, ki se
razlikujejo od tistih v preteklosti”
(Apostolsko pismo, *Vrata vere* , št. 4).

Fernando Ocáriz //
L'Osservatore Romano

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/ob-50-obletnici-drugega-
vatikanskega-koncila/](https://opusdei.org/sl-si/article/ob-50-obletnici-drugega-vatikanskega-koncila/) (20. Apr. 2025)